

Wyrok z dnia 12 października 2007 r.

I UK 131/07

Na podstawie art. 1 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) za nauczyciela nie może być uznany pracownik zajmujący stanowisko kierownicze w Ochotniczych Hufcach Pracy, nieposiadający wyższego wykształcenia, który nie ukończył zakładu kształcenia nauczycieli określonego w § 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.).

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 października 2007 r. sprawy z odwołania Stanisława S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. o emeryturę, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 listopada 2006 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 6 grudnia 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w C. odmówił przyznania wnioskodawcy Stanisławowi S. prawa do emerytury nauczycielskiej wobec braku wymaganego okresu pracy nauczycielskiej.

Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 6 kwietnia 2005 r. [...]. Sąd ustalił, że wnioskodawca (urodzony 29 sierpnia 1954 r.)

udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze przekraczającym 30 lat. Dokumentami wykazał okres pracy nauczycielskiej wynoszący 7 lat i 8 miesięcy. W odwołaniu żądał zaliczenia do okresu pracy nauczycielskiej okresu pracy na stanowisku inspektora Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy od 1 lipca 1980 r. do 31 sierpnia 1981 r., zastępcy komendanta w hufcu pracy od 1 stycznia 1988 r. do 31 stycznia 1993 r. i komendanta hufca pracy od 1 lipca 1995 r. do 31 grudnia 2004 r. Wnioskodawca ukończył technikum i jest z zawodu technikiem budowlanym oraz ukończył kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu trwający od 7 listopada 1997 r. do 11 marca 1998 r., a następnie odbył cykl szkoleń. Sąd uznał, że wskazanego przez wnioskodawcę okresu nie można zaliczyć do okresu pracy nauczycielskiej. Zgodnie z art.1 ust. 1a pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.) ustawie tej podlegają pracownicy Ochotniczych Hufców Pracy zatrudnieni na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego czasu pracy. Wnioskodawca nie wykazał, by posiadał kwalifikacje określone w tym ostatnim przepisie, nie ma bowiem wyższego wykształcenia. W związku z tym nie spełnia on warunków wymaganych do przyznania emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 20 listopada 2006 r.[...] oddalił apelację. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko prawne Sądu pierwszej instancji uznając, że ukończenie przez wnioskodawcę kursów pedagogicznych bez ukończenia studiów wyższych nie pozwala na zaliczenie spornego okresu do pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt 5 Karty Nauczyciela w związku z art. 9 tej ustawy i w konsekwencji przyznania uprawnień do emerytury na podstawie art. 88 tej ustawy.

Od tego wyroku wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 88 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 2 pkt 5 i art. 9 Karty Nauczyciela. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu skargi podniósł, że spełnia wszystkie wymagane warunki. Był bowiem zatrudniony na stanowiskach kierowniczych oraz wykonywał pracę dydaktyczną i wychowawczą w

pełnym wymiarze czasu pracy, co wynika z przedłożonych dokumentów. Określający kwalifikacje nauczycieli przepis art. 9 ust. 1 pkt 1 Karty Nauczyciela zawiera dwa alternatywne wymagania - posiadanie wyższego wykształcenia lub ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli. Wnioskodawca spełnił ten drugi warunek, gdyż ukończył kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu zorganizowany w okresie od 7 listopada 1997 r. do 11 marca 1998 r., którego celem było uzyskanie przygotowania pedagogicznego. Łączny staż pracy wnioskodawcy na stanowiskach wychowawczych wynosi 22 lata, zatem spełnia on warunki określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciele, mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, mogą przejść na emeryturę. Za pracowników, zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela. Ten z kolei przepis w ust. 1 wymienia nauczycieli zatrudnionych w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, a w ust. 2 pracowników zatrudnionych u innych pracodawców. W punkcie 5 tego ostatniego przepisu wymienieni są pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy. Warunek zatrudnienia na stanowiskach kierowniczych wnioskodawca spełniał w okresie, gdy był komendantem i zastępcą komendanta Ochotniczych Hufców Pracy. Drugim warunkiem jest posiadanie kwalifikacji określonych w art. 9 ust. 1 pkt 1. Przepis ten stanowi, że stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje. Wnioskodawca, który nie posiada wyższego wykształcenia, mógłby być uznany za nauczyciela tylko w przypadku, gdyby ukończył zakład kształcenia nauczycieli.

Przepis art. 9 ust. 2 Karty Nauczyciela zawiera upoważnienie do wydania przepisów wykonawczych i na tej podstawie zostało wydane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 155, poz. 1288). Na podstawie § 1 pkt 5 tego rozporządzenia przez zakład kształcenia nauczycieli należy rozumieć kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych, studium nauczycielskie, pedagogiczne studium techniczne, studium wychowania przedszkolnego, studium nauczania początkowego. Ukończony przez wnioskodawcę „kurs pedagogiczny” dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, trwający 4 miesiące, nie może być uznany za „zakład kształcenia nauczycieli” w rozumieniu tego przepisu. Kurs taki należy do kategorii „zakładów” w nim wymienionych. Ukończenie takiego kursu pozwala na uznanie za nauczyciela pracownika zatrudnionego w charakterze instruktora praktycznej nauki zawodu. Kryteria w zakresie posiadanych kwalifikacji są dla takich pracowników łagodniejsze niż dla pracowników Ochotniczych Hufców Pracy. Przepis art. 1 ust. 2 pkt 4 Karty Nauczyciela wymienia pracowników pełniących funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujących pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli. Przepis ten, w przeciwieństwie do art. 1 ust. 2 pkt 5, nie wymaga od instruktorów praktycznej nauki zawodu kwalifikacji, o których mowa w art. 9 ustawy. Wymagane kwalifikacje określone są w § 10 powołanego rozporządzenia, zgodnie z którym dla osoby niemającej wyższego wykształcenia wystarczające jest posiadanie świadectwa dojrzałości technikum lub szkoły równorzędnej odpowiedniego kierunku - wraz z potwierdzeniem uzyskania tytułu zawodowego, zgodnego z rodzajem prowadzonych zajęć - i przygotowanie pedagogiczne. Ukończenie kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu daje przygotowanie pedagogiczne dla pracowników zatrudnionych w tym charakterze. Nie jest ono jednak równoznaczne z ukończeniem zakładu kształcenia nauczycieli w rozumieniu art. 9 ust. 1 Karty Nauczyciela. Na podstawie art. 1 ust. 2 pkt 5 Karty Nauczyciela za nauczyciela może być uznany pracownik zatrudniony na stanowisku kierowniczym w Ochotniczych Hufcach Pracy nieposiadający wyższego wykształcenia, jeżeli ukończył zakład kształcenia nauczycieli określony w § 1 pkt 5 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca nie

ukończył takiego zakładu. Słusznie zatem Sąd Apelacyjny uznał, że ukończenie przez niego kursu pedagogicznego nie pozwala na zaliczenie spornego okresu do pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt 5 w związku z art. 9 ust. 1 Karty Nauczyciela i w konsekwencji na przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 tej ustawy. Zarzut błędnej wykładni tych przepisów okazał się nieuzasadniony.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

=====